DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,
QUÆDAM DE
DIABETE
COMPLECTENS.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

ANTONIUS MANN,

HIBERNUS,
Soc. Phys. Edin.
Et
Soc. Chem. Sodalis.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

———————— the ghastly form,
The lip pale quivering, and the beamless eye,
No more with ardour bright :
THOMSON's Seasons.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXV.

Viro ornato

MICHAELI PARKER,

In comitatu Corcagiensi,

Armigero,

Ob amicitiam,

Qua se dignatus est,

Hanc dissertationem

Offert

ANTONIUS MANN.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

QUÆDAM DE

DIABETE

COMPLECTENS.

DIABETES veteribus tam raro ſeſe obtulit, ut Galenus eum in praxi perampla bis tantum ſe obſervaſſe affirmat. Lommio et Fabricio Hildano non niſi ſemel videre contigit, quod ex literis eorum extat. Quare vero inter recentiores tam frequenter occurrit, nil juſtae rationis adhuc redditur; intemperantiam luxumque quidam pro cauſa poſuere; alii in potationem aquae frigidae nimis frequentem vitium contulerunt. Tales hypotheſes mihi haud omnino arrident.

Willisius, celeberrimus apud Anglos medicus, urinae dulcedinem primo annotavit. Ab eo autem tempore fere omnes urinam in diabete dulcem non silentio praeterivere. De malo idiopathico hic loci tractare mihi duntaxat in animo est. Varia a variis ei indita sunt nomina, uti Lienteria, Diarrhoea Nephritica, Urinae Profluvium, Dypsacos, Hydrops ad Matulam, et Diabetes.

DEFINITIO.

Urinae plerumque praeternaturalis, copia immodica, profusio chronica *.

HISTORIA MORBI.

Nulla aetas aut sexus hoc morbo ex toto immunis est. Viri autem prae foeminis ei magis obnoxii esse videntur. Lente furtimque maxima ex parte incipit, saepe sine causa manifesta oriens.

Micturitio

* Vid. Culleni Gen. Morb.

Micturitio frequens brevibus intervallis rediens, et quantitas reddita praeter conſuetudinem larga, prima ſunt ſigna quae adventum ejus denunciant. Sic ſiti ſemper, et appetitu aucto frequenter comitantibus, diu, ſine evidente in quavis corporis parte, vitio, ſaepe perſtat.

Progredienti vero morbo alia ſymptomata ſuperveniunt; urina non tantum quantitate, ſed etiam qualitate peccat, tum ſaporem, tum odorem mutata. Urinae fluxus, ſitiſque pariter mirum in modum augeſcunt. Fauces magis magiſque ſiti arent. Saliva viſcida, albida, ſpumoſa, crebro expuitur.

Dum haec ingraveſcunt, calore praeter naturam magno viſcera abdominalia afficiuntur. Urinam retinendi facultas imminuitur, et ſenſatione moleſta aegrotus ad eam reddendam ſaepe cogitur. Urina fere ſemper ſapore et odore ſubdulci praedita eſt, et nonnihil ſaccharinae materiae, ut experimenta teſtantur, ab ea comparari poteſt *. Haec vero ſigna, etſi raro, nonnunquam deſunt †.

Urina

* Vid. Black's Lectures. Med. Obſ. and Enq. vol. 5. ; et Home's Clinical Experiments, an. 1778.

† Vid. Cullen's Firſt Lines ; et Martin Liſter.

Urina facies diverſas ſaepe induit; aliquando opaca, miſturam mellis et aquae dilutiorem referens; ſaepius autem pellucida, coloris ſedimentique expers, invenitur; alias oleum quaſi, quod ei innatans ſpeciem pellicularum prae ſe fert, in ea continetur. Hujuſmodi mutationes, dotibus urinae haud mutatis, ſaepe accidunt.

Ægrotum mane ſurgentem, magis quam heſterna nocte cubitum euntem graviorem fieri, etſi in aëre ſicco, cubiculoque calido decubuiſſet, experimentis patet *. Obſervatu quoque dignum eſt, aegrotum interdiu leviorem evadere, etiam per tempus quo nulla urina reddita fuerat.

Cutis nunc arida, contracta, et rugoſa fit. Alvus plerumque aſtricta. Appetitus cibi ſolidi modo mire augetur, modo vero pedetentim imminuitur, adeo ut aegrotus, quanquam ſenſatione inediae quaſi ingrata in regione epigaſtrica torqueatur, cibum omnigenum faſtidiat. Sapor ſubacidus in ore nonnunquam ſentitur.

Malo in pejus ruente, vires aegro ſubtrahuntur, ſignaque debilitatis evidentiſſima apparent. Colorem vultus amabilem pallor ingratus excipit, oculi ſplendorem amittunt, omniaque fatum imminere praenunciant. Extremitates inferiores aliquando frigeſcunt. Variae corporis

* Vid. Home's Clinical Experiments.

poris partes, uti femora, crura, et pedes, praecipue sub vesperem, oedemate afficiuntur, quod mane appropinquante plerumque evanescit. Lumbi, testes, et ilia saepe tumescunt, si aeger a mingendo unquam abstineat. Ascitae nonnunquam signa quinque vel sex dies continuos sese ostendunt, adeo ut aqua in abdomine fluctuans facillime deprehendatur. Habitus vero hicce hydropicus, morbo idiopathico eodem manente, saepe apparet, evanescitque.

Nunc in intestinis sensus caloris gravior magisque excrucians, cum doloribus ad regionem lumborum pertinentibus, evadit. Pedum manuumque volae, praecipue sub vesperem, saepe calescunt. Haud raro, nocte ingruente, sudor subacidus et ingratus, qui nonnunquam universus fit, prorumpit.

Febris lente consumens plerumque adest. Arteriae intra minutum octogesies aut nonagesies micant : Saepe vero tales paroxysmi, quales in hectica obtinent, intervallis accedunt. Pulsus jam durior centum quindecim aut centum viginti celeritate adaequat. Corpus macie et squalore, mens vero moestitia graviter afficiuntur. His signis ingravescentibus, vita tandem aegro abrumpitur.

DIAG-

DIAGNOSIS.

Ab omnibus aliis qui corpus humanum infestant facile dignosci queat hicce morbus, si nobiscum consideremus, sitim plerumque magnam, ac copiam urinae praeternaturalis immodicam, huic solummodo communes esse. Quantum discriminis diabetem inter ac enuresin inest, haud facile in errorem inciditur. Haec etenim urinae dotibus suis haud mutatae, ex profluvio fere perpetuo absque voluntate constat. Diabete e contrario laborantibus, urina invitis non excernitur, dotesque ejus mire mutantur.

DE CADAVERUM SECTIONIBUS.

Quamdiu inter majores quicunque cadaver humanum incideret, is funestus habebatur, eos plurium morborum tum naturae, tum sedis, ac proinde curationis, tam ignaros fuisse, non est cur mireris.

Ex

Ex quo vero homines e tali caligine emerserunt, anatomici assiduo, in morborum natura cadaverum sectionibus investiganda, et non sine fructu, summam curam et diligentiam adhibuerunt.

Quanquam hic morbus rarius occurrat, quaedam tamen cadaverum, quae diu hoc morbo laboraverant, sectiones memoriae traduntur. Petrus Pawius puellae, quae diabete aliquot annos tentabatur, renes praeter modum flaccidos, et colore cinereo se invenisse testatur. Cadavere Comitis cujusdam, qui, uti apud Hoffmannum videre est, diu hoc malo vexatus fuerat, aperto, concreta calculosa viis urinariis inhaerentia inventa fuere. Ureter dexter insuper mire dilatatus, et ren lateris ejusdem mole insigniter auctus apparuere. Reliqua quoque viscera abdominalia, hepar vero potissimum, morbida deprehendebantur. Ob hanc causam, Mead, et alii, diabetem ex hepatis vitio oriri credidere. Ad talem opinionem refellendam plurima sunt argumenta, quae hic proferre haud necessarium duco, nam brevis esse laboro. Alteram insuper historiam ex Clinicis Experimentis Claro Home, solita cum cura, institutis, proferam. Sic inquit: ‘ On examining the kidneys, ‘ the left was larger than natural, and its substance

‘ softer.

'softer. There was no uncommon appearance in the 'right kidney, except a greater degree of softness. 'The substance of both the kidneys had a sour odour. 'The ureters were of a natural size. The coats of 'the bladder were stronger than common, and no 'lacteals could be found about the neck of it, though 'some have imagined that much of the fluid is depo-'sited in the bladder by a retrograde motion in the 'lymphatics. All the glands of the mesentery and 'mesocolon were enlarged, of a pale colour, and firm 'consistence. The vascular system of the mesentery 'was rather large. The liver was natural, and had 'some firm adhesions to the colon. The large intes-'tines were much loaded with hard faeces. The rest 'of the abdominal and thoracic viscera were natural.'

CAUSÆ REMOTÆ.

Quoniam diabetem saepe sine causa manifesta oriri constat, pluresque ex eadem familia eo affectos fuisse, nonne, donum funestum a parentibus ad nepotes aliquando transire, verisimile videtur?

Multae

Multae nihilominus sunt causae, quae eum inducere valeant, ab auctoribus recensitae. Praecipuas igitur perstringere mihi propositum est.

Morbi praecedentes.—Cum omnia corpus infirmantia pro causis ejus habeantur, facile concipitur, quare morbos acutos, praecipue evacuationibus immodicis comitatos, uti choleram, febres intermittentes sanguinis missione, vel purgantibus plus justo adhibitis fugatas, &c. nonnunquam excipiat.

Concreta calculosa viis urinariis inhaerentia, cadaveribus, quae diu cum hoc morbo colluctabantur, resectis, saepe sese ostendunt. Quoniam tamen, diabete absente, saepius sunt conspecta, si morbum haec unquam inducant anceps haereo. Igitur fortuita esse mihi visum est.

Liquores nimis liberaliter sumpti.—Majore liquorum copia ingurgitata, urinam pro rata ratione augeri neminem latet. Horum igitur usus nimius impetum humorum renes versus facit, et sic vascula secernentia nimis distenta, quantitatem solito majorem secernunt, unde cursui inveterascenti in posterum obsistere difficillimum erit. Diabetes vero, totius corporis potius quam renum imbecillitate cieri videtur: Qui enim po-

B tationi

tationi nimis indulgent, hos morbis debilitate positis patere experientia constat. Aurigae prae aliis huic morbo obnoxii esse dicuntur. Hoc vero ab eo oriri videtur, quod hi vino immodice indulgentes, agitatione crebra succutiantur, unde humores renes versus pelli credibile.

Frigus intensum corpori applicatum.——Nuper inter medicos quomodo frigus suos in corpus edit effectus acriter disputatum est. Sed litem componere non est meum; sat erit res factas memorasse. Frigore corpori modice applicato, brevi tempore plerumque renisus signa corporis, uti calor, rubor in superficie, &c. apparent. Hoc igitur in exemplo vi stimulanti gaudet. Si vero intensum, diu applicatum, et praecipue humiditate conjunctum sit, nullus subsequitur renisus. Hoc loci effectus plane sedativos gignit.

Quoniam vasa cutanea constringendo, fluida renes versus, quos inter et cutem adeo magnus existat consensus, ut si unius excretio adaugeatur, alterius pro rata ratione imminuatur, pellit, facile cogi potest, quomodo diabetem frigus intensum diuque applicatum nonnunquam inducat.

Venus

Venus immodica corpus debile et irritabile reddit; nil mirum igitur, eam ab auctoribus fere omnibus inter causas hunc morbum excitantes enumeratam esse.

Acria purgantia.—Professor Home, duobus in exemplis, speciem melitam, ab usu jalapii et mercurii dulcis nimis frequenti excitatam se vidisse monet. Sydenhamus quoque eum intermittentes purgantibus nimis liberaliter adhibitis fugatas, saepe excipere testatur. His in casibus, morbum a debilitate generali solummodo pendere, nonne verosimile videtur?

Acria diuretica diu adhibita diabetem movere possunt. Vir generosus Professori Home cognitus, post usum aquae (Anglice *Dunse spaw*) immodicum hoc morbo correptus fuit. Willisius quoque, vini Rhenani viginti dies usum eum excepisse memorat.

Fatigatio.—Ut exercitatio modica citra fatigationem robur vigoremque corpori conciliat, sic ultra limites intensa, e contrario corpus debile, laxum, et ad omnia vitae munera impar reddit. Debilitatem igitur inducendo, haec pro causa diabetis habetur. Mihi aegrotum diabete detentum in Nosocomio Edinensi videre contigit, qui in nihil praeter fatigationem culpam vertere potuit. In observationibus medicis historia hujusmodi a Doctore Dobson proditur.

Affectionibus

Affectionibus in quibusdam spasmodicis fluxum urinae mirabiliter saepe augeri, hysteria exemplo est. Quoniam vero tantum symptomaticus est, lotiique qualitates fere immutatae manent, an idiopathicum morbi spasmodici, nisi primo corpus debilitando unquam inducunt, incertum est.

CAUSA PROXIMA.

Hujusce morbi effectibus tam miris, medela tam difficili, et oeconomiae animalis nostra ignorantia rite consideratis, nil mirum est, de causa proxima varios in varias ivisse sententias.

Plurimae sunt prolatae theoriae, quaeque fautores habuit, quaeque succedenti invicem cessit, et omnes ad phaenomena explananda minime pares sunt. Quoniam tantis in tenebris haec abdita est, de singulis opinionibus pauca tantum differere mihi superest.

Willisius, morbum a dissoluto sanguine, vel a sero cum crassamento non rite admisto, originem ducere existimat.

Doleus

Doleus ſic inquit: 'Tubulos per omentum ex fundo 'ſtomachi prodeuntes nimis laxatos culpo. Per hos 'enim patentiores ductus ſine mora pergit ad renes 'quicquid eſt potulenti,' &c.

Junkerus morbum a motu vaſculorum renum ſecernentium valde turbato, qui, non ſolum ſerum, verum etiam lympham a pinguedine liquefacta derivatam, cum impetu in tubulos uriniferos propellit, oriri opinatur.

Mead ſtatum hepatis morboſum pro cauſa proxima habet.

Liſterus ardori ventriculi et inteſtinorum, potionem quamlibet lenem vehementer diureticam et acrem reddenti, cauſam adſcribit.

Hae vero opiniones meram hypotheſin tantum ſapiunt, et ideo refutationem vix merentur. His igitur leviter percurſis, ad probabiliora perveniamus.

Boerhaavius illuſtris a nimia arteriolarum renum, urinam ſecernentium, laxitate pendere contendit; et ſimul humores valde dilutos concurrere ad eum excitandum neceſſe eſſe affirmat. Cadaveribus, quae diu diabete laboraverant, apertis, renes praeter naturam laxos inventos fuiſſe, ſatis certo liquet. Pro effectu

vero

vero potius quam morbi caufa hoc haberi oportet: Quamvis etenim vaforum laxitas, ad fluxum urinae infolitum explicandum aliquatenus fufficiat, ad qualitates tamen mirabiles dilucidandas ex toto impar eft. Tribus fectionibus, Morgagni uti memoriae prodidit, renes praeternaturaliter flaccidi in confpectum fefe dedere, etfi, vita perftante, nulla figna diabetica adfuerant. Morbum non renibus federe ex eo deduci poteft, quod fanguinis ferum diabete laborantium fubdulce inventum fuiffet *.

Quare humores valde diluti ad morbum excitandum neceffarii fint, nil rationis reddi poteft. Urina, quanquam primo pellucida, fervata, brevi tempore turbida fit, quod aliquid folito craffius in ea contineri oftendit. In hyfteria infuper lotii quantitas modum in mirandum augetur, ubi nihil omnino fubeft, unde humores nimis dilutos effe putemus.

Cullenus celeberrimus, qui quodcunque tetigit, ornavit, theoriam omnibus aliis adhuc prolatis longe praeftantiorem propofuit; quae tamen, ut ipfe ingenue agnofcit, haud adeo perfpicua eft, ut omnibus quae objici poffunt refpondeat. Sic fatur: ' As I have al-' ready

* Vid. Med. Obf. vol. 5.

' ready ſaid, I think it probable, that, in moſt caſes,
' the proximate cauſe of this is ſome fault in the aſſi-
' milatory powers, or thoſe employed in converting the
' alimentary matters into the proper animal fluids.'

Adhuc latet, et fortaſſe in omne aevum latebit proceſſus, quo alimentum vel ſolidum, vel liquidum, vel animale vel vegetabile, primo in chylum, deinde in ſanguinem mutetur; attamen ita rem ſeſe habere, nemo eſt qui inficias ibit. Igitur ſi corpori ſano, alimentum in chylum, chylumque in ſanguinem mutandi facultas ſit, nonne probabile eſt, hac facultate a quavis cauſa imminuta, gradum proceſſus animalis poſteriorem minus perfectum evadere, chylumque vaſa ſanguifera intrantem, nullam mutationem ſubire, et hoc in ſtatu per ſecretoria exeuntem, diabetem ut ſupra comprehenſum excitare?

Experimenta in ſanguinem diabete detenti, a Doctore Dobſon inſtituta, hanc opinionem ſtabilire videntur. Sanguinis ſerum ſubdulce, et quoad colorem lactis ſerum referens, compertum fuiſſe teſtatur. Hoc in caſu, materiam ſaccharinam in maſſa ſanguinis, priuſquam per renes circuitus perficiebatur, extitiſſe, et colorem a chyli haud aſſimilati commixtura ortum trahere, veriſimile videtur.

RATIO

RATIO SYMPTOMATUM.

Unde horum praecipua pendeant, hic tantum ostendere conabor: Omnia enim in hoc morbo occurrentia speciatim enumerare haud necessarium foret opus.

Sitis.—Si in oeconomia animali una secretio adaugeatur, reliquas omnes pro rata ratione imminui, a physiologis pro axiomate ponatur. Minime igitur mirandum, dum fluxus per renes adeo magnus est, vascula oris fauciumque secernentia, omnis fere humoris privata nihil parumve secernere. Sic, pro morbi gravitate, sitis semper increscit. Hujusmodi exemplum in hydrope habemus, ubi, propter fluidum serosum in telam cellularem, vel in alias corporis cavitates, effusum, os faucesque siti semper arent.

Intestinorum calor.—Utpote sitis ex defectu humoris in ore oritur, sic intestinorum calor ab eadem causa originem fortasse ducat; vasa etenim secernentia per totum canalis alimentarii cursum nihil fere humoris quod secernant habent.

Urinae

Urinae quantitas effusae ingesta longe superans.— Multi hoc mirum phaenomenon ab humorum colliquatione proficisci putaverunt. Urinam vero diabeticam nil lymphae coagulabilis continere, experimentis patet *. Ab hac igitur causa oriri nequit. Praeterea, si ita res sese haberet, aegrotus paucis diebus animam efflaret, brevi etenim tempore quantitas urinae ingesta superans, corporis pondus prope adaequaret. Cum e contrario annos nonnunquam durat. Officiis vero vasorum absorbentium melius intellectis, enodatio magis consentanea in lucem evecta fuit.

Atmosphaeram circumdatam semper humore liberaliter instructam esse, a nonnullis salibus aëri quam siccissimo objectis, magnas aquae quantitates ab eo attrahentibus, patet: Et materies quasdam cuti applicatas a vasis lymphaticis absorberi experientia docet. Pondus, igitur, quod corpus aliquando sibi acquirit, nullo cibo, potuve ingesto, et urinae quantitas effusae magna, absorptionem ex aëre adauctam esse ponendo, exponi possint. Ingeniosissimus Prof. Gregorius (ut me certiorem fecit) aegrotorum quorundam corpora diabete laborantium probe inungi curavit, ut absorptio ab aëre minor

* Vid. Med. Obs. vol. 5.; Home's Clinical Experiments.

fieret; et brevi perſpicuum fuit urinae copiam inſigniter diminutam fuiſſe, et in uno eorum ad quantitatem pariter ac qualitatem naturalem tandem rediiſſe.

Dotes ejus praeternaturales, viz. odor ſaporque dulcis, a materia quam urina contineat ſaccharina plane oriuntur. Parte etenim urinae evaporata, ſubſtantia ſaccharo rubro et ſapore et odore ſimilis reſiduum erat *. Unde autem proficiſcitur nunc inveſtigandum eſt.

Detrimentum corpori indies illatum aſſumptione alimenti, quod viribus quibuſdam corpore inhaerentibus, in fluidum animale nutritioni inſerviens, commutatur, reſarciri ſolummodo poſſe experientia, docemur. Ad hoc vero efficiendum, alimentum primo in chylum, et poſtea in ſanguinem, convertitur. Conſpectu oeconomiae vegetabilis comparativo hoc illuſtrari videtur. Cibum in ſuos humores proprios aſſimilandi vegetabilibus ineſſe facultatem liquido conſtat: Quamvis etenim a fonte communi omnia hunc cibum deducunt, viribus tamen diverſis, in diverſis vegetabilibus inſitis, adeo mutatur, ut in uno pro nutrimento, in altero pro veneno, ſit corpori. Hoc autem in proceſſu, materiam chyloſam,

* Vid. Black's Lectures; et Med. Obſ. vol. 5.

chylosam, vel saccharinam, mediam esse productionem, docet fermentatio eorum vegetativa cohibita. Ita in oeconomia animali primo formatur chylus, qui vasa sanguifera intrans, ibique fere nullam mutationem subiens, per renes transeat, et signa quae exponimus moveat. Sic fortasse variat morbus, prout processus sanguificationis plus minusve perfectus evadat.

Sudores subacidi.—Materia saccharina in massa humorum existens, et per renes aliquando transiens, urinam fermentationi vinosae, acetosae, et putridae, obnoxiam reddit. Per superficiem quoque aliquando exiens vestimentis cohibita, et calori objecta, prius vinosa, deinde acetosa fermentatione afficitur, et in hoc modo sudorem odore subacido impertiatur.

Uti haec materia urinam extra corpus fermentationi omnigenae obnoxiam reddit, eadem intra idem accidere, vita tuta, et sic perspirationi odorem subacidum generari, quidam opinantur. Mihi vero, fermentationem subsequi excretionem quam contrarium, magis consentaneum videtur. Nonne hoc modo sapor subacidus, qui provecto morbi stadio in ore saepe sentitur, explicari possit? Nonne quoque ventriculi dolor

ardens,

ardens, ſenſatio tam frequenter aciditatis ibi effectus, eadem ratione exponi poſſit?

Tumores hydropici.—Haec ſymptomata raro aut nunquam, niſi in provecto morbi ſtadio, ſeſe oſtendunt; ideo debilitati corporis univerſali plane tribuenda. Exhalantia enim nimis laxata plus humoris ſcroſi effundunt, quam a lymphaticis infirmatis abſorberi poteſt. In inferioribus, quam in aliis corporis partibus, frequentius apparent; quia ibi contra gravitatem ſuam humores aſcendunt. Sic mane, propter poſitionem noctu horizontalem, imminuuntur, vel ex toto evaneſcunt: Interdiu, vero, corpore erecto, iterum apparere incipiunt.

Corporis emaciatio.—Cum copia materiae ſaccharinae tam magna, priuſquam in fluidum animale converti poteſt, tranſeat per renes, non mirum eſt, corpus debile et emaciatum evadere. Unde febris hectica huic morbo ſuperveniens originem ducit, inveſtigatu difficillimum eſt. Quoniam de acrimoniae praeſentia nil certi conſtat, an a debilitate, corporis irritabilitatem augente, oriatur, peritioribus dijudicandum relinquo.

PROG-

PROGNOSIS

A morbi diuturnitate et ſymptomatum intenſitate petenda eſt. Aliquando fauſta, ſi morbo incipienti per remedia efficacia occurratur. Eo periculoſior eſt morbus, quo inveteratior. Si ſenes vel bibaces invadat, vel ſi coitui immodico, febribuſve ſuccedat, medicinae raro paret.

CONSILIUM MEDENDI.

Hoc aeque ac theoria atra caligine implicatur: Plerumque etenim miſerrimus hoc morbo petitus, ſerius ocyuſve morte occumbit, tametſi omne remedium, vel a theoria propoſitum, vel ab experientia commendatum, adhibeatur.

Tamen nonnunquam ſanatur. Hic igitur ſemitam experientia deſignatam ſecuturus, medendi conſilia condere conabor.

Primo,

Primo, Causas remotas evitare.

Secundo, Quaedam symptomata levare, scilicet, agere ut impetum renes versus factum tollamus.

Tertio, Totum corpus corroborare, cum morbus non a renum vitio, sed potius totius corporis pendere videatur.

I. Causas remotas evitare.

Quod ad hoc spectat, necessarium esse omnes fateri oportet; causarum enim remotarum iteratio frequens morbum perpetuat, et plerumque vires medicamentorum impedit. Ad consilium hocce implendum, harum cognitio sufficiet. Liquoribus diluentibus omni cura praecipue abstinendum. Ad sitim vero, qua aegrotus fere semper vexatur, levandam, usus aurantiorum aut tamarindorum praescribendus est.

II. Impetui humorum renes versus facto obviam ire.

Huic consilio accommodantur omnia quae fluida ad superficiem eliciunt, veluti regio calida, exercitatio, balneum tepidum, vestitus auctus, diaphoretica, et emetica.

Regio calida.—Quod eo laxiora sunt solida, quo calidior est plaga, et ex hoc perspiratio magis copiosa et liberalis, regionem calidiorem, cute arida et contracta,

et

et corpore haud multum laxo, migrare, utilissimum esse saepe invenietur. In praelectionibus suis, Prof. Cullenus exemplum hujusmodi memoriae tradit: 'Homo, qui multos annos calido sub coelo vixerat, ad 'clima magis septentrionale rediens, ibi diabete correptus est.' Culleno autem suadente, ad regionem calidiorem iterum redivit, brevique tempore ad sanitatem reductus est.

Exercitatio circuitum sanguinis augendo, perspirationem provocat. Variae vero sunt ejus species variis corporis conditionibus idoneae. In tria genera, exercitationem corpoream, gestationem, et frictionem, a medicis dividitur.

Exercitatio corporea.—Diabete diu perstante, vires plerumque aegro adeo imminuuntur, ut si exercitatio corporea adhibeatur, generis mitissimi esse debet; quamvis inter exercitationes vehementiores perspiratio valde augeatur, tamen postea pro rata ratione imminuitur, et corpus languescit et mens demittitur. Ob corporis igitur debilitatem, saepissime confugiendum est ad

Gestationem.—Quod ad unamquamque exercitationis speciem spectat, semper in memoria tenendum, quo debilius

bilius eſt corpus, eo leniorem eſſe in initio, et gradatim tantum adaugeri, debere exercitationem.

Navigatio leviſſima geſtationis ſpecies eſt, et aegrotis infirmiſſimis valde accommodata; quia ibi corporis niſus haud neceſſarii ſunt. Perſpirationem, appetitum, et concoctionem promovendo, animum exhilarando, et corpori univerſo vigorem conciliando, in hoc morbo multum valet.

Geſtatio in curru eoſdem fere praeſtat effectus, et debilibus, qui equitatione haud uti poſſunt, maxime idonea. Quod, ſi aeger ad equitationem valeat, ea optima geſtationis ſpecies eſſe invenietur. Inter equitandum humores ad ſuperficiem non tantum eliciuntur, (unde perſpiratio liberalis, ut experimenta Sanctoriana teſtantur) verum etiam mens demiſſa curiſque lacerata jucunde occupatur; aliquid animi attentionis etenim in equum regendo requiritur. Sic ab aerumnis, et moeſtitia aliquando ſubducitur.

Frictio.—Ad hanc exercitationis ſpeciem, cum neque exercitationi corporeae neque geſtationi locus ſit, decurrendum. Quamvis minus univerſe in corpus agit, exhalationem tamen per cutem fovendo, et robur vigoremque conciliando, plurima commoda producere queat.

at. Quae ſicca cum pannis laneis, aut ſtrigili, aut manu calida, aut demum oleis, perficiatur. Hic notare liceat, exercitationem quotidie uſurpandam eſſe, alias, raro quid boni praeſtaturam.

Balneum tepidum a multis medicis, ob vim laxantem qua gaudet, ad cutis adſtrictionem et ariditatem amovendam, plurimum laudatum eſt. Solida ſimplicia relaxando, ſolidaque viva ſtimulando, fluida ad ſuperficiem determinat, et ſic perſpirationem ciendo, impetum renes verſus factum tollit. De effectibus hujuſce in diabete laborante a Prof. Culleno in praelectionibus ſuis hiſtoria proditur. Ægrotus, cui cutis arida, contracta, et frigida fuit, conſilio ejus in balneum tepidum quotidie ſeſe immerſit. Propoſito reſpondit: Et pro rata ratione, qua cutis molitiem et calorem priſtinum recuperabat, urina imminuebatur.

Veſtitus auctus, corpus calidum ſervando, actionem vaſorum in ſuperficie excitat, et perſpirationem igitur promovet. Induſium laneum, quam proxime cuti indutum, in hoc morbo multum prodeſſe creditur.

Diaphoretica, ad ſiccitatem corporis, quae diabete certantibus plerumque accidit, amovendam a medicis uſurpantur. Etſi impetum renes verſus factum tollen-

do, fausto cum eventu aliquando sunt praescripta; attamen, si corpus debile et relaxatum sit, in eorum adhibitione nos summa prudentia uti oportet. Pulvis Doveri omnibus aliis anteponendus est.

Emeticis eodem consilio ac diaphoreticis, ut opinor, ad superficiem fluida impellendo, similes etenim fere edunt effectus, in diabetis curatione medici utuntur. Haec quoque caute adhibenda sunt: Multum enim periculi, ab eorum actione violenta in corpus adeo debilitatum, metuendum. Plus liquoris insuper ad vomitum promovendum, quam in diabete convenit, bibere necessarium est. Ob has igitur causas, utrum necne usui esse possint, multi dubitant. Historia autem hominis diabete laborantis, qui post vomitionem quam maxime gravem ex toto sanatus fuit, ut periculum faciamus, praecipue in initio, cum vires corporis a morbi diuturnitate haud fractae sint, suadere videtur.

Tertio. Totum corpus corroborare. Huic consilio accommodata sunt astringentia, tonica, stimulantia.

Astringentia in solida simplicia, ea magis firmiora reddendo, praecipue agunt. Adhuc vero modus, quo hos effectus edunt, parum intellectus est; nec multum refert,

refert, si effectus ipse certus sit. Ut evacuationes morbosas ex vasis secernentibus nonnunquam compescant, sic in hoc morbo multum prosunt. Effectus suos autem, in corpus universe agendo, praestant, et sic renes firmantur: Notatu enim dignum est, ea nunquam adhiberi, quin suos effectus per totum corpus dispergunt.

Eorum praecipua sunt alumen, acidum vitriolicum, gum kino, rhabarbarum, aqua calcis, aqua Bathoniensis et Bristolensis. Haec omnia aliquando successu non caruere; omnibus aliis vero palmam facile praeripit alumen. Mihi diabete detentum in Nosocomio Edinensi videre contigit, cui, aliis fere remediis quotquot fuerint frustra tentatis, praescribente ingeniosissimo Gregorio, egregie profuit.

Tonica.—In solida viva praecipue agunt, quorum vim deficientem excitando, nimiamque reprimendo, debilitatem amovent.

In quantitate quam maxime copiosa, eodem modo ac astringentia, devoranda sunt, alias, votis raro respondent. Horum praecipua sunt cortex Peruvianus, praeparationes ferri, amara, balneum frigidum, et exercitatio.

Cortex Peruvianus.—Omnibus aliis e regno vegetabili depromptis, quae vi tonica praedita ſunt, multum praeſtat. Ventriculo tonum et corpori univerſo robur conciliat. Sin autem in morbo pertinaciſſimo ſine ſucceſſu interdum adhibeatur, non eſt cur miremur.

Praeparationes ferri, veluti rubigo, ſal martis, et tinctura martis, tuto, et maximo cum fructu, aegro praeſcribuntur. Aquae vero chalybeatae caute exhibendae ſunt, ne earum copia fluxum urinae adaugeat.

Amara, uti cortex aurantiorum, flores chamomeli, radix gentianae, &c. ventriculum, totumque corpus corroborando, multum valent. Hoc vero obſervandum, medicamenta haec diu uſurpata ventriculum ſaepiſſime infirmare. Hoc igitur accidente in dies aliquot eorum uſus omitti debet.

Balneum frigidum, ob vim tonicam, ſaepiſſime praeſcriptum eſt, et nullum remedium ad debilitatem corrigendam aptius inventum, ut plurima teſtantur exempla. Hoc tamen incaute haud omnino adhibendum aegrotantibus, quibus cutis arida et contracta eſt. Scire juvat, oportere balneum in initio modice frigidum eſſe, et paulatim frigidius uſurpari. Poſt immerſionem, exercitatio idonea convenit. Si rubor, calor, humor,

vel

vel mollities ſaltem cutis, corporis vigor, concoctio bona, animique hilaritas, balnei uſui ſuperveniant, tunc ejus viribus fidendum.

De exercitatione in ſuperiore parte jam ſatis dictum eſt.

Quoniam bonus nutrienſque cibus, idonea quantitate ſumptus et bene concoctus, prae omnibus aliis corpus corroborat; ſit igitur in hoc morbo ſiccus, nutriens, et concoctu facilis.

Stimulantia vaſa languida et debilita excitando, his totique corpori, tonum aliqua ex parte praebent.

Vinum rubrum, modica quantitate ſumptum, idoneus gratuſque ſtimulus eſt. Tinctura cantharidum his certe annumeranda eſt. Hanc, omnibus fere aliis remediis fruſtra tentatis, inſigni cum beneficio in hoc morbo praeſcriptam, Dr Briſben ſe vidiſſe affirmat. Votis vero aliorum adhibentium, etſi in eadem, a guttis xxv ad xxx, vel in doſi largiore propinata, non pariter reſpondiſſe videtur.

Opii vires quidam plurimis laudibus efferunt; nec deſunt exempla, ubi multum profuiſſe dicitur. Ejus tamen adminiſtratio curam haud levem deſiderat; diu enim continuata tonum corpori univerſo plerumque perdit.

Uti

Uti electricitas animalium corpora velocissime pervadit, stimulatque, nonne parce et caute adhibita in hoc morbo prodesse potest? De remediis, quae alterutra classis supra commemorata subministret, haec sufficiunt, quibus pauca de nonnullis aliis addam.

Alvum modice solutam servare, haud parum conveniet.

Ægro, si spasmis afficiatur, antispasmodica, ut opium, camphora, moschus, aether, &c. adhibenda sunt. Emplastra defensiva lumbis applicata a quibusdam laudata sunt. Singulum latum his et abdomini arcte circumdatum, Doctori Whytt judice, multum valet. Periculis autem factis, parum profuere.

TANTUM.